

LEDER

I dette nummeret av Norsk Pedagogisk Tidsskrift har vi med artikler som belyser ulike temaer og retninger; leseforståelse hos minoritetsspråklige, idrett og dataspillenes betydning i skolen, personalledelse i barnehagen, praksisopplæringen i lærerutdanningen, skolebygningens arkitektoniske utforming, og vi avslutter nummeret med et innhogg om Hegels tenkning som bakgrunn for et demokratisk dannelsbegrep.

Randi Nordlie og Øystein Anmarkrud setter søkelys på leseforståelse hos minoritetsspråklig ungdom i artikkelen *Leseforståelse hos minoritetsspråklige grunnskoleelever som ankommer Norge etter fylte 16 år*. De bygger på en undersøkelse av leseferdighetene til 380 avgangselever i Voksenopplæringens grunnskole og sammenholder resultatene av elevundersøkelsen med selvrapporteringsdata fra lærerne deres om hva de la vekt på når de forberedte elevene på lesning av ny tekst. Anmarkrud og Nordlie finner blant annet at elevenes avkodingsferdigheter er svært svake i denne gruppen, og at de er en signifikant prediktor for leseforståelse. Dette tilsier ifølge forfatterne at det må arbeides intensivt med leseopplæring i voksenopplæringens grunnskoler, og at lærerne må fortsette med å aktivere temakunnskaper før lesning. Dette mener de kan gi resultater i form av bedre leseforståelse.

I artikkelen *Idrett, dataspilling og skole – konkurrerende eller «på lag»? ser Mira Aaboen Sletten, Åse Strandbu og Øystein Gilje på sammenhengen mellom skoleprestasjoner, dataspilling og trening i idrettslag blant ungdom*. Sletten, Strandbu og Gilje har to formål med sin artikkel: For det første å se på hvordan organisert trening i idrettslag og dataspilling hver for seg henger sammen med skoleprestasjoner. Dernest undersøker de også hvordan kombinasjonen av idrett og dataspilling henger sammen med skoleprestasjoner. Sletten, Strandbu og Giljes analyser viser en positiv sammenheng mellom trening i idrettslag og skoleresultater og en negativ sammenheng mellom mye tid brukt til dataspilling og prestasjoner på skolen. Analysene viser imidlertid at det er nødvendig med en kombinasjon av forklaringer for å forstå sammenhengen mellom skoleprestasjoner og fritidsaktiviteter. Dette gir også klare utfordringer til fremtidig forskning.

I artikkelen *«Det krever mye tankevirksomhet for du skal finne det rette øyeblikket»*. *Refleksjon i praksis i personalledelse* belyser Marit Bøe og Karin Hognestad pedagogiske ledere i barnehagen sin bruk av refleksjon i praksis i personalledelse. De benytter seg av Schöns teori om refleksjon-i-handling og profesjonelt artisteri til å diskutere det uforut-

sigbare i personalledelse som kommer fram i situasjoner hvor refleksjon og handling er en del av den samme prosessen. Forfatterne har benyttet seg av kvalitativ skygging og video-stimulated recall-intervjuer i sin datainnsamling. I sine analyser framhever Bøe og Hognestad tre områder som synes å være framtreddende når det gjelder uforutsigbare i personalledelse; tolkning, etisk vurdering og tilpasning til situasjonen. Forfatterne argumenterer for at disse tre områdene kan bidra til å gi en bedre forståelse av personalledelse på avdelingsnivå i barnehagen.

Kåre Heggen og Kirsten E. Thorsen studerer oppslutningen om praksisopplæringen fra aktører som rektor, praksislærere og høgskole i artikkelen *Praksisopplæring – et felles prosjekt mellom høgskole og praksisskole?* De baserer sin studie på en surveyundersøkelse blant lærere og praksislærere i praksisskolen i tillegg til intervjuer med praksislærere og rektorer i praksisskoler og lærere i høgskolens grunnskolelærerutdanninger. Et av hovedinntrykkene som gir seg av de empiriske undersøkelser som de gjennomfører, er at praksislærerne i mange praksisskoler opplever at de har ansvar for praksisopplæringen alene, uten medvirkning fra rektor og de andre lærerne ved skolen. Dette gjør blant annet at det kan være grunn til å spørre hvorvidt rektor opplever det som meningsfullt å være praksisskole utover det å gjennomføre det som en del av en ren «driftsoppgave».

Aud Toril Meland fokuserer på skolebygningens arkitektoniske utforming på videregående skole og hvilke konsekvenser det har for lærere i artikkelen *Læreres erfaringer med en transparent arkitektur*. For å få innblikk i lærernes erfaringer har forfatter vært deltagende observatør i to klasser over syv måneder samt gjennomført intervjuer med elleve lærere. I denne artikkelen diskuterer hun lærernes erfaringer med en transparent skolearkitektur og hvordan arkitektur kan være med å bidra til å utøve makt gjennom ulike disiplinerte teknikker. Meland framhever i sine analyser og resultater at lærerne er kritisk til den transparente arkitekturen. Videre påpeker forfatter at gjennomsiktigheten har bidratt til en begrensning i lærernes metodefrihet, og at kontakten med elevene er blitt mindre. Lærerne framhever også at det å bli eksponert for andres blikk oppleves ubehagelig.

Til slutt i dette nummeret har vi et innhogg av Tomas Stølen, *Danning til fellesskap. Hegel og demokratiets fordringer*. I dette innhogget ønsker Stølen å få fram betydningen av Hegels tenkning for et demokratisk dannelsesbegrep. Han setter spesielt fokus på begrepene erindring og fremmedgjøring, individualitet og fellesskap samt demokratisk selvforståelse.

Elisabeth Bjørnstad

Meredith